

ANALIZA ȘI TENDINȚELE
PRIVIND INFRAC IUNEA ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Tatiana COLESNICOVA¹, doctor, conf. cercet tor, Institutul Național de Cercet ri Economice
Tatiana IAȚIȘIN², drd, cercet tor științific, Institutul Național de Cercet ri Economice

In this paper is analyzed Moldova's situation in the field of offences are identified its current trends. The actuality of this research results from the situation of criminality in the Republic of Moldova, especially in such segments as: crimes against life and health of the person, crimes of sexual life, crimes against property, offenses against public health and social coexistence, crimes against family and minors, economic crimes, crimes against public security and public order. The purpose of the paper consists in the analysis of criminality situation in Moldova and in identifying its characteristic trends. In elaboration of this paper were used the following research methods: analysis, grouping, graphs. The following results are obtained: identification and analysis of criminality trends in Moldova in the Second Quarters of past years by different segments.

Key words: crimes, robbery, fraud, murder, trafficking in children, trends.

În această lucrare este analizat situația nivelului infracționalității în Republicii Moldova și sunt identificate tendințele actuale ale acesteia. Actualitatea acestei teme de cercetare rezultă din nivelul infracționalist cu care se confruntă Republica Moldova, în special în următoarele segmente ca: infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei, infracțiuni privind viața sexuală, infracțiuni contra patrimoniului, infracțiuni contra sănătății publice și convieuirii sociale, infracțiuni contra familiei și minorilor, infracțiuni economice, infracțiuni contra securității publice și a ordinii publice. Scopul lucrării constă în analiza nivelului infracțiunilor din Republica Moldova și identificarea tendințelor caracteristice ale acesteia. În elaborarea lucrării date au fost utilizate următoarele metode de cercetare: analitic, gruparea, grafice. Sunt obținute următoarele rezultate: identificarea și analiza tendințelor ale nivelului infracțiunilor în Republica Moldova în trimestrul II pe parcursul anilor 2013-2016 pe diferite segmente.

Cuvinte-cheie: infracțiuni, jafuri, escrocherie, omoruri, trafic de copii, tendințe.

JEL Classification: I0, K10, K14

Introducere

În ultimul timp, societatea abordează, tot mai frecvent, probleme ce în decurg din creșterea nivelului infracționalist. Analiza datelor statistice pentru perioada ianuarie-iunie 2013-2016, a cadrului legal aferent și altor surse demonstrează cu certitudine că una dintre problemele importante cu care se confruntă Republica Moldova în ultimii ani este tendința majorării numărului infracțiunilor înregistrate.

Conform definiției oferite de dicționar DEX'09 (2009) *infracțiune* – fapt care prezintă pericol social, constând în încălcarea unei legi penale, în săvârșirea, cu vinovăție, a unei abateri de la legea penală, și care este sancționat de lege [1].

Conform definiției oferite de Biroul Național de Statistic: *infracțiune* este o faptă (acțiunea sau inacțiunea) prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție și pasibilă de pedeapsa penală [3].

Actul legislativ de bază privind drepturile fundamentale ale omului, care cuprinde norme de drept ce stabilesc principiile și dispozițiile generale și speciale ale dreptului penal, determină faptele ce constituie infracțiuni și prevede pedepsele ce se aplică infractorilor - este *Codul Penal al Republicii Moldova nr.985 din 18.04.2002 publicat în Monitorul Oficial al RM nr.72-74 din 14.04.2002* [2]. “Legea penală apără, împotriva infracțiunilor, persoana, drepturile și libertățile acesteia, proprietatea, mediul înconjurător, orânduirea constituțională, suveranitatea, independența și integritatea teritorială a Republicii Moldova, pacea și securitatea omenirii, precum și întreaga ordine de drept. Legea penală are, de asemenea, drept scop prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.” [2, Art.2 (1,2)].

Analiza nivelului infracționalității în Republica Moldova

În perioada anilor 2013-2016 au fost înregistrate tendințe de creștere a numărului total de infracțiuni în Republica Moldova. Conform datelor Biroului Național de Statistic, dacă în Trimestrul II anulului 2013 au fost înregistrate 18098 cazuri de crime, atunci în Trimestrul II anulului 2016 au fost înregistrate 20588 cazuri de crime, adică indicatorul dat s-a majorat cu 1,14 ori.

În ianuarie-iunie 2016 s-au înregistrat 20,6 mii infracțiuni sau cu 10,1% mai mult decât în perioada respectivă a anului precedent. Din numărul total de infracțiuni înregistrate, 3,2% sau 668 cazuri revin celor excepțional de grave și deosebit de grave, 3,3 mii cazuri sau 16,2% - celor grave, iar cea mai mare parte revine infracțiunilor puțin grave – 11,4 mii cazuri sau 55,2%. Numărul infracțiunilor înregistrate la 10 mii locuitori a constituit 57,8 crime. În municipiile Chișinău rata infracționalității a constituit 89 crime la 10 mii locuitori, ceea ce depășește nivelul mediu pe țară de 1,5 ori. Un nivel înalt al criminalității a fost înregistrat de asemenea și în municipiile Bălți – 69 crime la 10 mii locuitori. În ianuarie-iunie 2016 au fost înregistrate tendințe de creștere a numărului de infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei (20,9%), infracțiuni contra patrimoniului (15,9%), infracțiuni privind viața sexuală (10,5%), infracțiuni contra securității și a ordinii publice (9,2%), infracțiuni contra familiei și minorilor (2,5%). Totodată, au fost înregistrate mai puține cazuri de infracțiuni contra sănătății publice și convieuirii sociale și infracțiuni economice.

¹ © Tatiana Colesnicova, ctania@gmail.com

² © Tatiana Iațișin, tatianaiaisin@yahoo.com

În ultimii ani, cea mai mare rată a infracționalității rămâne a fi înregistrată în localitățile urbane și mai cu seamă în mun. Chișinău. În dependență de distribuția geografică a infracționalității, se constată o concentrare mai mare în zona centrală și de sud, inclusiv UTA Găgăuzia. Un nivel mai scăzut al infracționalității a fost înregistrat în zona de nord.

În Figura 1 este prezentată evoluția infracțiunii înregistrate în Republica Moldova în Trimestre II anii 2013-2016.

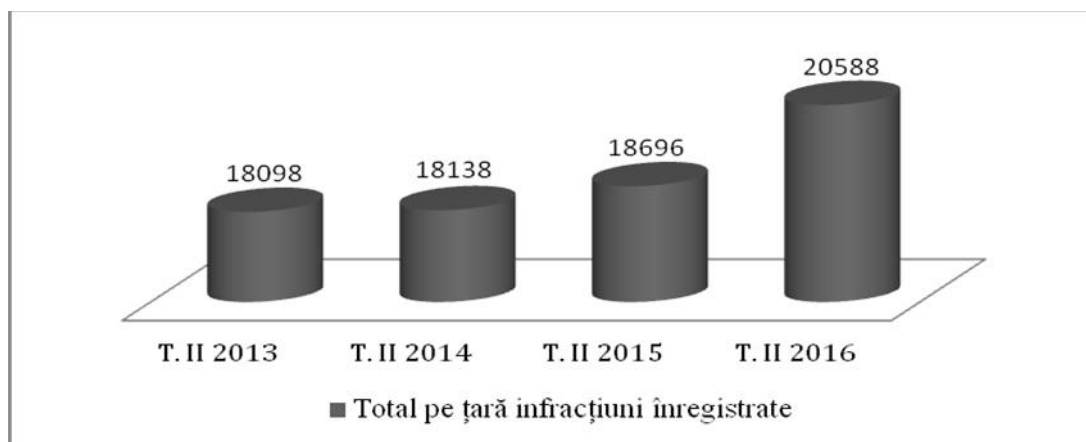

Fig. 1. Tendințele infracțiunii înregistrate - total pe țară, în Trimestre II 2013-2016, cauze

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistic

În urma analizei observăm că nivelul infracțiunii contra vieții și sănătății persoanei în țară, în perioada Trimestrului II anii 2013-2016 nu s-a îmbunătățit. Astfel, în prima jumătate a anului 2013 acest indicator a fost de 767 cazuri și în prima jumătate a anului 2016 – 724 cazuri. S-a diminuat omorurile de la 114 cazuri în anul 2013 până la 88 cazuri și vătămare intenționată gravă de la 140 cazuri până la 127 cazuri.

În Figura 2 este prezentată evoluția infracțiunii contra vieții și sănătății persoanei în Republica Moldova în Trimestre II anii 2013-2016.

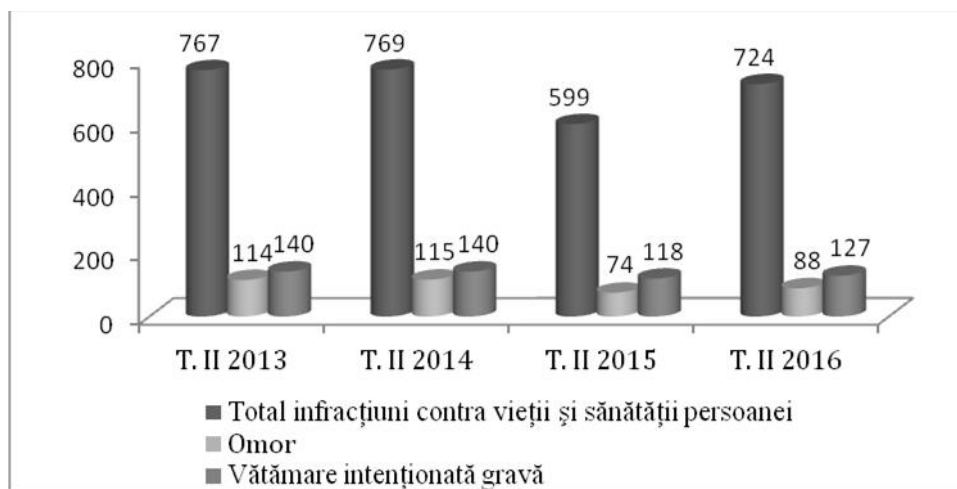

Fig. 2. Infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei, în Trimestre II 2013-2016, cauze

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistic

În urma analizei efectuate observăm că infracțiunile privind viața sexuală în țară în perioada analizată situația nu s-a îmbunătățit. Astfel, observăm o creștere a acestui indicator de la 306 cazuri în Trimestrul II anului 2013 până la 316 cazuri Trimestrul II anului 2016. O diminuare neesențială s-a înregistrat și în cazurile de violuri de la 172 cazuri în anul 2013 până la 170 cazuri.

În Figura 3 este prezentată evoluția infracțiunii privind viața sexuală în Republica Moldova în Trimestre II anii 2013-2016.

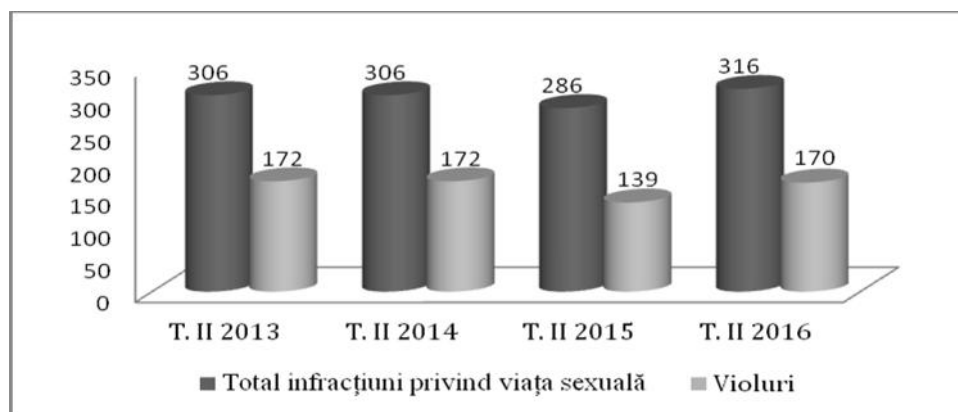

Fig. 3. Infracțiuni privind viața sexuală, în Trimestre II 2013-2016, cauze

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistic

În perioada analizată, în general pe țară s-au majorat indicatorii din segmentul infracțiunii contra patrimoniului. A adică, indicatorul total pe acest segment s-a majorat de la 10004 cazuri (în Trimestrul II 2013) până la 11147 cazuri (Trimestrul II 2016). Cazuri cu furturi s-au majorat de la 7563 cazuri până la 8149 cazuri. Tâlhării s-au micșorat de la 83 cazuri până la 66 cazuri. Jafuri s-au diminuat de la 550 cazuri până la 485 cazuri. Escrocheriile s-au diminuat de la 1002 cazuri până la 1193 cazuri. Pungășiile s-au majorat esențial de la 378 cazuri până la 771 cazuri, adică cu 2 ori. Cazuri de șantaj s-au majorat de la 39 până la 47.

În Figura 4 este prezentată evoluția infracțiunii contra patrimoniului în Republica Moldova în Trimestre II anii 2013-2016.

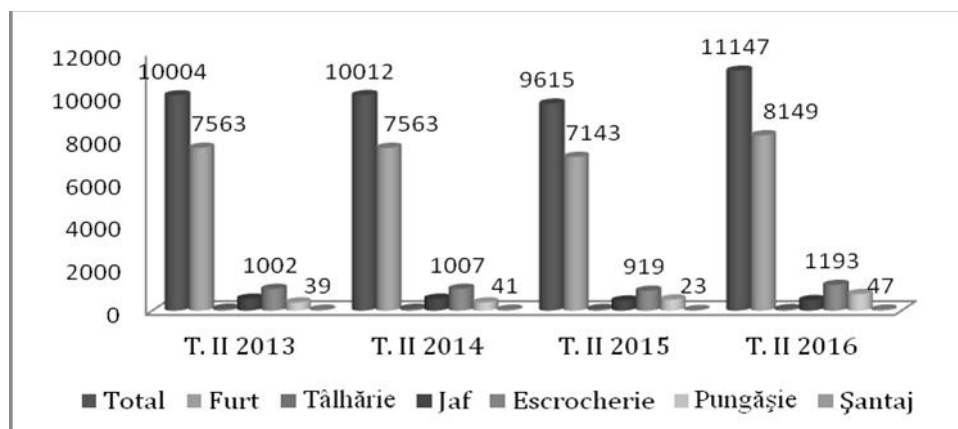

Fig. 4. Infracțiuni contra patrimoniului, în Trimestre II 2013-2016, cauze

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistic

Situația privind infracțiunea contra siguranței publice și conviețuirii sociale în Republica Moldova în perioada analizată nu s-a schimbat esențial. Astfel, în Semestrul I anulului 2013 numărul total infracțiunii contra siguranței publice și conviețuirii sociale a fost de 568 cazuri, iar în Semestrul II anulului 2016 acest indicator a atins valoarea de 597 cazuri.

Consumul de droguri reprezintă una dintre cauzele majore ale mortalității în rândul tinerilor europeni, atât în mod direct, prin supradozaj - decese induse de droguri, cât și în mod indirect, prin boli, accidente, violență și suicid asociate consumului de droguri. Aproape unul din patru europeni a încercat droguri ilegale într-un anumit moment din viață. Cifrele arată că în Europa mor în fiecare an între 10.000 și 20.000 de consumatori de opioace. Cel mai frecvent consumat drog este cannabisul, fiind urmat de cocaină și amfetamină.

În Republica Moldova, analiza infracționalității legate de droguri, în Semestrul II anulului 2013 arată că, numărul total de acest tip de infracțiuni a fost de 496 cazuri, iar în Semestrul II anulului 2016 – 508 cazuri. În anul 2015, incidența prin narcomanie a constituit 26,0 cazuri la 100.000 populație, față de 24,0 cazuri în 2014. Anual se înregistrează primar 1200 – 1500 de persoane tinere antrenate în consum de droguri și alte substanțe psihotrope. În prezent, aproximativ 9500 de persoane afectate de narcomanie se află sub supravegherea medicală în cadrul secțiilor consultative ale instituțiilor medico-sanitare publice. Majoritatea din ei sunt tineri, cu vârsta de până la 30 de ani, circa 90% fiind bărbați. Persoanele care suferă de această maladie beneficiază de tratament gratuit oferit de către Compania Națională de Asigurări în Medicină, în baza poliței de asigurare obligatorie de asistență medicală. Iar în cazul în care acestea provin dintr-o grupă social vulnerabilă, tratamentul este achitat din cadrul unui proiect statal special.

Măsurile întreprinse de Guvernul Republicii Moldova și programe de combatere a narcomaniei din ultimii ani, dar și a Strategiei Naționale Antidrog pe anii 2011-2018 aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1208 din 27.12.2010 [6], confirmă eforturile statului privind alinierea la standardele internaționale de combatere a infracționalității legate de droguri.

În Figura 5 este prezentat evoluția infracțiunii contra sănătății publice și conviețuirii sociale în Republica Moldova în Trimestre II anii 2013-2016.

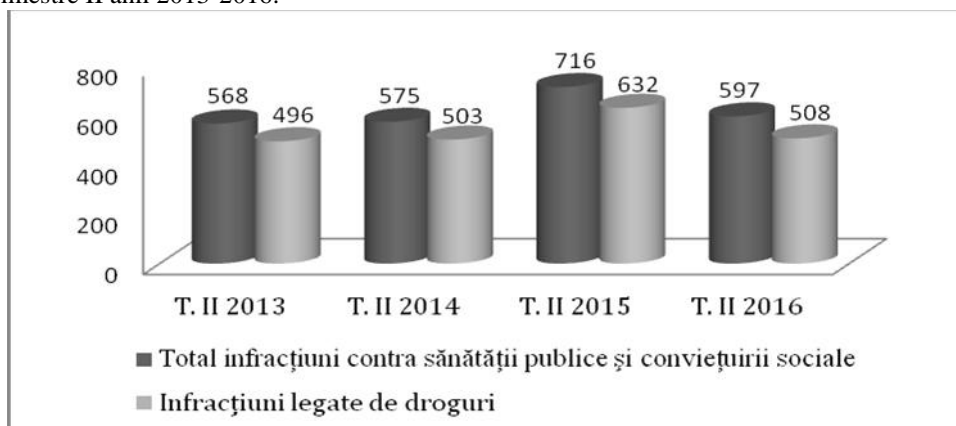

Fig. 5. Infracțiuni contra sănătății publice și conviețuirii sociale, în Trimestre II 2013-2016, cauze

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistic

Numărul infracțiunii contra familiei și minorilor, pe parcursul anilor 2013-2016, s-a majorat esențial de la 663 cazuri până la 1065 cazuri, adică cu 1,6 ori (Figura 6). Indicatorii traficului de copii nu s-a schimbat în ultimii ani și a rămas la nivel de 14 cazuri.

Infracțiuni contra familiei și minorilor include și aspectul violenței împotriva femeilor. Violența împotriva femeilor este recunoscut pe plan mondial și Republica Moldova nu este o excepție în acest caz. În conformitate cu legislația Republicii Moldova [4], ”Prevenirea și combaterea violenței în familie fac parte din politica națională de ocrotire și sprijinire a familiei și reprezintă o importantă problemă de interes public. Pentru consolidarea, ocrotirea și sprijinirea familiei, pentru asigurarea respectării principiilor fundamentale ale legislației referitoare la familie, egalitatea de șanse între femei și bărbați în realizarea drepturilor lor umane la viață fără violență”.

Datele studiului Biroul Național de Statistic privind „Violența față de femei în familie în Republica Moldova” evidențiază că, pe parcursul vieții, fiecare a șasea femeie în vârstă de 15-64 ani (63,4%) este supusă unei forme anumite de violență în familie, iar 5,9% dintre acestea în afara familiei [5]. Aadar, datele acestui studiu reflectă că, ponderea cea mai ridicată a femeilor victime ale diferitelor forme ale violenței în familie pe parcursul vieții începând cu vârsta de 15 ani se regăsește în rândul celor cu vârsta de 45-54 ani (70,3%) și celor de 55-59 ani (69,1%). Concomitent, și peste jumătate dintre femeile tinere, în vârstă de 15-44 ani se confruntă cu cazuri de violență în familie. Cel mai frecvent pe parcursul vieții s-au confruntat cu cazuri de violență din partea soțului sau partenerului de viață, fost sau curent, femeile divorțate sau separate – 84% și cele văduve – 65,7%, iar cel mai rar – cele care trăiesc în concubinaj – 53,1% [5].

Totodată, datele acestui studiu reflectă că, cel mai frecvent victime ale acestui fenomen sunt femeile din mediul rural (68,2%), rata prevalenței violenței pe parcursul vieții asupra acestora fiind mai ridicată cu 10,8 p.p. față de cea a femeilor din mediul urban (57,4%).

Cele mai frecvente forme ale violenței în familie, cu care se confruntă femeile, rămân a fi cele psihologice și fizice, ambele având un impact direct și semnificativ asupra sănătății acestora.

În Figura 6 este prezentată evoluția infracțiunii contra familiei și minorilor în Republica Moldova în Trimestre II anii 2013-2016.

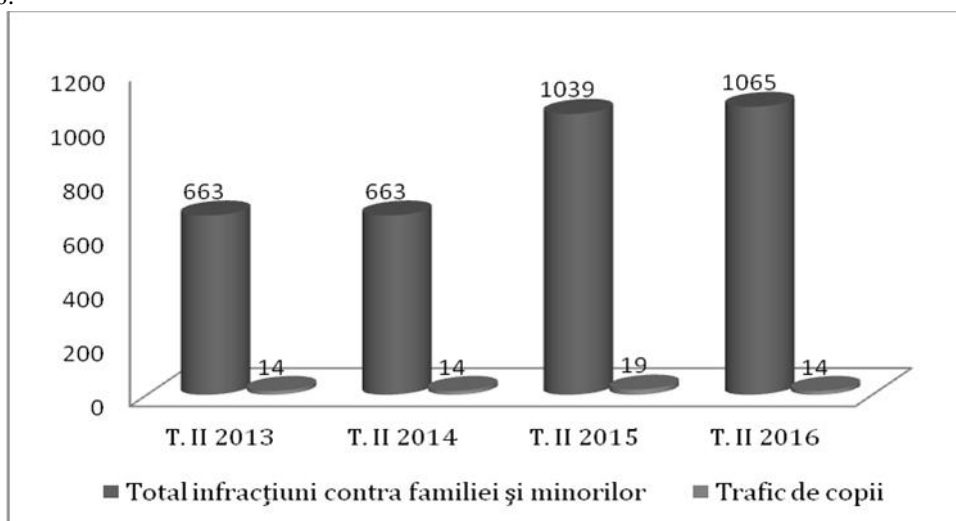

Fig. 6. Infracțiuni contra familiei și minorilor, în Trimestre II 2013-2016, cauze

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistic

Trendul general de infracțiuni economice are o evoluție neuniformă. În perioada anilor 2013-2015 acest indicator s-a majorat de la 492 cazuri până la 713 cazuri, iar în anul 2016 aceste cazuri au scăzut până la nivelul de 560 sau cu 21,5%.

În ultimii ani indicatorii de contrabandă s-au majorat de circa de 2 ori. În Trimestrul II anului 2013 acest indicator a fost de 68 cazuri, iar în Trimestrul II anului 2016 – 120 cazuri.

În Figura 7 este prezentată evoluția infracțiunii economice în Republica Moldova în Trimestre II anii 2013-2016.

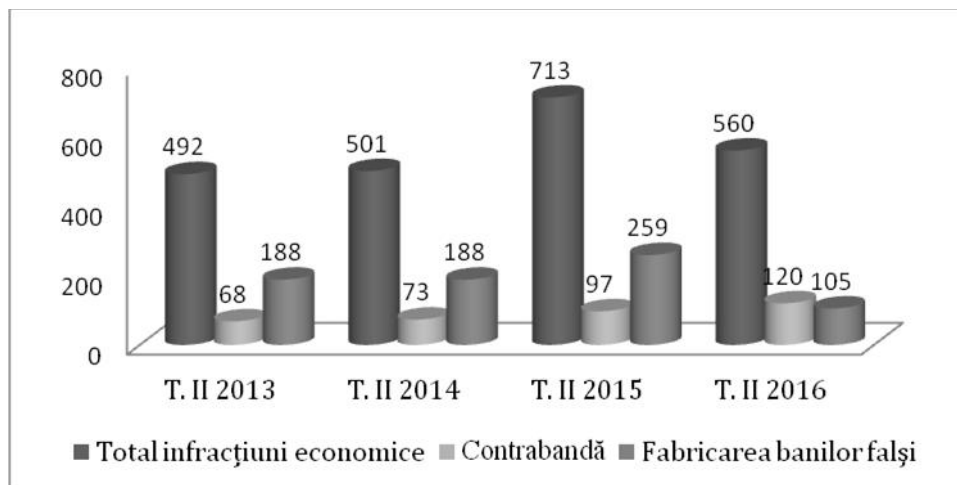

Fig. 7. Infracțiuni economice, în Trimestre II 2013-2016, cauze

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistic

În perioada de analiză s-au majorat indicatorii privind infracțiunile contra securității publice și a ordinii publice în Republica Moldova. Astfel, în total infracțiunile contra securității publice și a ordinii publice în Republica Moldova s-au ridicat de la 784 cazuri până la 925 cazuri, sau majorat cu 1,2 ori. Cazuri de huliganism s-au majorat de la 694 până la 797 sau cu 1,15 ori.

În Figura 8 este prezentată evoluția infracțiunii contra securității publice și a ordinii publice în Republica Moldova în Trimestre II anii 2013-2016.

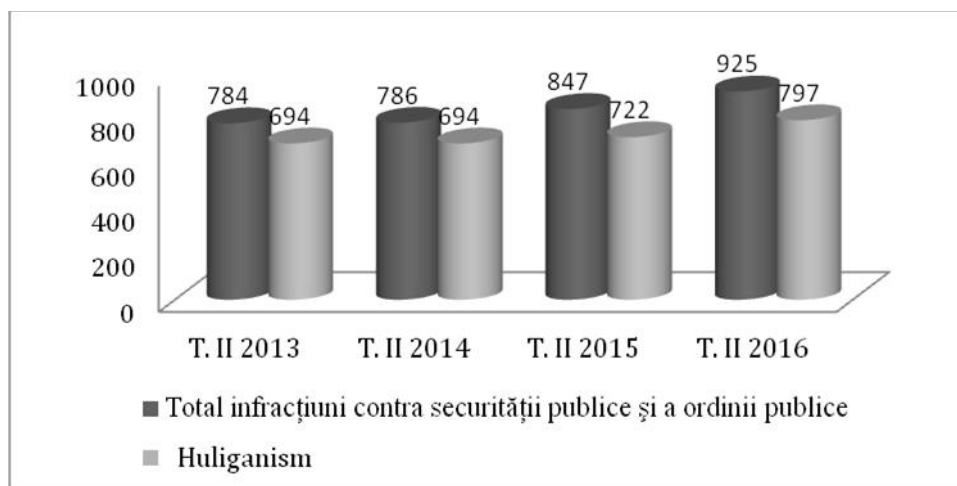

Fig. 8. Infracțiuni contra securității publice și a ordinii publice, în Trimestre II 2013-2016, cauze

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistic

Situația criminogenă în regiunea din partea stângă a Nistrului

Analiza situației privind infracțiunile din regiunea din partea stângă a râului Nistru a fost elaborată în baza datelor oferite de Serviciul Statistic al Transnistriei [7]. Potrivit organelor de ocrotire a ordinii publice, în ianuarie – iunie 2016, au fost înregistrate 5380 cereri și rapoarte cu privire la crime ceea ce este cu 2,7% mai puțin decât în perioada similară a anului 2015.

În perioada respectivă la evidență au fost puse 2394 cazuri de crime, ceea ce este cu 2,2% mai mult decât în perioada similară a anului trecut.

În perioada analizată, nivelul infracțiunilor în regiune, în funcție de tipul de infracțiune se caracterizează prin următoarele date: 11 - omoruri, 29 - violențe intenționate grave, 152 - de crime ce însoțesc traficul ilegal de arme, 39 - de

crime comise cu utilizarea armelor, munițiilor explozive, 281 – infracțiuni contra ordinii publice, 349 – infracțiuni legate de droguri, 570 – furturi, 22 – jafuri, huliganisme – 66, cazuri de corupție (mit) – 19, alte crime – 569 etc.

În perioada analizată au fost investigate 2125 de infracțiuni, dintre care 507 (23,9%) de infracțiuni au fost comise de persoane anterior condamnate, 222 (10,4%) – femei, 192 (9,0%) – grupuri de indivizi, 142 (6,7%) – infracțiuni comise de către minori, 253 (11,9%) – crime comise într-o stare de ebrietate alcoolică, narcotice.

În rezultatul acestor infracțiuni efectuate au suferit 1289 pers., dintre care, au decedat 20 pers. (1,6%), li s-au pricinuit grave vătămări ale sănătății la 24 pers. (1,9%).

În urma analizei efectuate putem concluziona: Numărul infracțiunilor scade sau crește pe parcursul timpului ca rezultat al unei mari varietate de factori. Factorii economici (ex. omajul, lipsa locurilor de muncă, închiderea unor întreprinderi, șomeria, etc.) joacă un rol important în formarea tendințelor în creșterea infracțiunilor. Consumul de alcool și omajul par să influențeze numărul actelor de violență. Alte potențiale influențe la diferite niveluri ale infracțiunii includ disponibilitatea armelor, ratele familiilor separate, procentajelor familiei monoparentale care trăiesc în șomerie, niveluri ale mobilității geografice și procentajul femeilor care fac parte din forța de muncă. Interpretarea acestor descoperiri este subiectul multor dispute.

Astfel, în perioada anilor 2013-2016 au fost înregistrate tendințe de creștere cu 1,14 ori a numărului total de infracțiuni în Republica Moldova.

Unele din problemele cele mai importante în aspect de infracțiuni în țară sunt: violența împotriva femeilor și infracțiuni legate de droguri. Violența afectează în mod special femeile din cauza existenței stereotipurilor și convingerilor privind rolurile tradiționale patriarhale de gen în familie și societate. Elaborarea și adoptarea Programului Național de Asigurare a Egalității de Gen pe anii 2010-2015 de către Guvernul Republicii Moldova confirmă eforturile statului privind alinierea la standardele internaționale de promovare a egalității de șanse între bărbați și femei, prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie. În prezent, este în curs de elaborare un nou Program național de asigurare egalității de gen pentru anii 2016-2020, chemat să răspundă tendințelor de dezvoltare a politicilor în domeniu dat pe plan internațional și național. Noul document urmează să fie conectat la prioritățile Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă, Strategia Egalității de gen a Consiliului Europei pentru anii 2014-2017, Convenția Europeană privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și violenței în familie, Acordul de Asocieri RM-UE [5].

Consumul substanțelor narcotice și psihotrope este un fenomen complex și multispectival, cu o serie de riscuri interconexe pentru cetățeni și societate. Elaborarea și adoptarea Strategiei Naționale Antidrog pe anii 2011-2018 de către Guvernul Republicii Moldova confirmă eforturile statului privind prevenirea și combaterea fenomenului ce ține de infracțiuni legate de droguri. Conform Strategiei Naționale Antidrog pe anii 2011-2018, în abordarea problemei consumului de droguri, Republica Moldova se bazează pe conceptul Organizației Mondiale a Sănătății „Sănătate pentru Toți în secolul al 21-lea”, conform căreia consumul de droguri este o problemă care periclitează sănătatea publică și care ar putea împiedica dezvoltarea sănătoasă a cetățenilor și a societății în context mai larg [6].

BIBLIOGRAFIE

1. DEX '09 (2009). Dexonline. [Accesat la 12.09.2016], Disponibil: <https://dexonline.ro>
2. Codul Penal al Republicii Moldova nr.985 din 18.04.2002 publicat în Monitorul Oficial al RM nr.72-74 din 14.04.2002, [Accesat la 12.09.2016], Disponibil: <http://lex.justice.md/md/331268/>
3. Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova: Banca de date statistice, [Accesat la 12.09.2016], Disponibil: <http://www.statistica.md/>
4. Legea nr.45 din 01.03.2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie. [Accesat la 12.09.2016], Disponibil: <http://lex.justice.md/md/327246/>
5. Violența față de femei în familie în Republica Moldova. Studiul BNS/UN (2011).
6. Strategia Națională Antidrog pe anii 2011-2018 aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1208 din 27.12.2010. Publicat în Monitorul Oficial Nr. 1-4 din 07.01.2011. [Accesat la 12.09.2016], Disponibil: justice.gov.md
7. - - - - - 2016 - - - - - , [Accesat la 12.09.2016], Disponibil: <http://mer.gospmr.org/assets/files/zip/gss-pmr/doklady-gss/doklad-yanvar-iyun-2016.doc>